

Stamen, RAD

JEDNOSTAVNA METODA ZA KVAZIKANONIČKU VALIDACIJU PSIHOLGIJSKIH MJERNIH INSTRUMENATA

prof. dr Konstantin MOMIROVIĆ, iz Odjela za kineziološkijsku psihologiju i sociologiju

Summary:

**SIMPLE METHOD OF QUASI-CANON VALIDITY OF
PSYCHOLOGICAL MEASURING INSTRUMENTS**

It is proposed to estimate the battery tests in relation to a certain complex criterion by estimating the multiple correlation between the battery and the projection of subjects on the line of the orthogonal regression for criterion variables.

Neka je dato p ($=1, 2, \dots, p$) $N(\bar{x}, s)$ testova X , i q ($=1, 2, \dots, q$) $N(\bar{x}, s)$ distribuiranih varijabli Y , koje se nalaze u pozitivnom hiperkvadrantu nekog faktorskog prostora. Varijable Y mogu biti varijable nekog kriterija, ili varijable neke druge grupe testova.

Budući da se q varijabli Y nalazi u pozitivnom hiperkvadrantu faktorskog prostora (inače bi bilo besmisleno smatrati ih varijablama kriterija), aproksimativna procjena prvog predmeta mjerenja tih varijabli

$$(1) \quad K = R_y I (I'R_y I)^{-1/2}$$

s pomoću Burtova sumacionog postupka, gdje je R_y matrica interkorelacija varijabli Y , a $I' = (1, 1, \dots, 1)$ vektor jednostavne sumacije, praktički je identična sa aproksimacijom glavnog predmeta mjerenja, dobivenog bilo projekcijama na liniju ortogonalne regresije, bilo projekcijama na prvu glavnu osovinu (Faverge, 1954; Burt, 1940; Momirović, 1963).

Projekcije ispitanika na prvi predmet mjerenja, izražene u z $N(0,1)$ skali su (Faverge, 1954)

$$(2) \quad iZ_K = iZ'_Y K (I'K)^{-1}$$

gdje je iZ'_Y vektor z-vrijednosti nekog ispitanika i na q varijabli Y .

Neka je R_X matrica interkorelacija p testova X koje treba validirati u odnosu na kriterij definiran varijablama Y , i neka je r vektor korelacija između projekcija ispitanika na kriterij, dobivenih postupkom (2), i varijabli X . Vektor b koeficijenata parcijalne regresije, u tom slučaju, dat je relacijom

$$(3) \quad b' = r' R_X^{-1}$$

pa je multipla korelacija između p varijabli X i varijable kriterija definirane postupcima (1) i (2)

$$(4) \quad R = (b'r)^{1/2}$$

Koeficijent R ima, u ovom slučaju, karakter kvazi-kanoničkog koeficijenta korelacije, jer je izraz relacije između skupa X i one transformacije skupa Y , koja (Kendall, 1957) aproksimativno sadrži maksimalnu količinu informacija koje nosi q varijabli Y .

Prognoza uspjeha nekog ispitanika i , data na temelju njegovih rezultata u p varijabli X , u kriteriju definiranom varijablama Y (ako su Y testovi, taj kriterij može biti i prvi predmet mjerenja tih testova, dakle generalni faktor tih testova) je, u z skali

$$(5) \quad iZ_K = b_i Z_X$$

gdje je Z_X vektor z vrijednosti ispitanika i u p varijabli X .

Standardna greška prognoze je, naravno,

$$(6) \quad S_e = (1 - R^2)^{1/2}$$

Ovaj rad je izrađen dok je autor bio član Instituta za proučavanje razvojnih problema djece i omladine, a korisno može poslužiti u kineziološkim istraživanjima.

Lako se može ustanoviti, da je u specijalnom slučaju, kada je $q = 1$, ovaj metod identičan validaciji baterije testova s pomoću multiple korelacije. U slučaju da je $p = 1$ i $q = 1$, procedura se svodi na empirijsku validaciju računanjem korelacije između testa i kriterija. No ako je $p = 1$ i $1 < q$, procedura definirana relacijama (1) i (2) ostaje vrlo jednostavan način za validaciju nekog testa u odnosu na neki kompleksni kriterij.

(Autor zahvaljuje statističarima Instituta Smiljki Horga, Nataši Viskić i Borisu Wolfu, koji su ga u toku brojnih kanoničkih analiza provedenih u Grupi za eksperimentalne nacрте motivirali da pokuša simplifikaciju ovih postupaka).

LITERATURA

- Burt, C.
The Factors of the Mind. London, 1940.
- Faverge, J. M.
Méthodes statistiques en psychologie appliquée. t. II. Paris, 1954.
- Kendall, M. G.
A Course in Multivariate Analysis. London, 1957.
- Momirović, K.
Faktorska struktura nekih neurotskih simptoma. (Disertacija). Zagreb, 1963.

